

Aan de
slag!

Met vrijwilligers
werken aan
Basiskwaliteit Natuur
in jouw gemeente

Je moet samen werken aan samenwerken

Als gemeente werk je aan een natuurrijke, gezonde en klimaatbestendige leefomgeving, ofwel: Basiskwaliteit Natuur. Vrijwilligers kunnen daarbij helpen. Maar welk soort vrijwilligers heb je nodig? Hoe vind je ze? En hoe werk je met ze samen? Dat lees je in de gids 'Met vrijwilligers werken aan Basiskwaliteit Natuur in jouw gemeente'.

De gids helpt met het voorbereiden, starten en versterken van een succesvolle samenwerking met vrijwilligers. Hij staat boordevol tips, inspiratievoorbeelden, overwegingen en vragen om vooraf te beantwoorden. Zoek in de inhoudsopgave naar het thema waar jij vragen over hebt, begin daar met lezen.

Snelle start

Om je op weg te helpen, vind je in deze flyer 10 tips om je samenwerking met vrijwilligers te versterken. Ben je nog niet aan het samenwerken met een lokale vrijwilligersgroep? Lees in de gids waarom je dit wilt, kunt en moet doen, en hoe je het kunt aanpakken. In deze flyer vind je ook alvast 5 tips om (zo snel mogelijk) te starten.

Download nu
de gratis gids

Zo werk je samen met vrijwilligers én houd je de samenwerking vruchtbaar

10
tips!

Als we Basiskwaliteit Natuur willen, moeten we aan de slag op gemeentegrond, particuliere terreinen en bedrijventerreinen. Natuur kent geen grenzen. Daarom is er een breed bondgenootschap nodig om onze algemene plant- en diersoorten weer terug te brengen in ons Nederlandse landschap. Vrijwilligers zijn daarbij onmisbaar – maar hoe haal je zo veel mogelijk uit de samenwerking?

01 Doe mee en leer ze kennen!

Loop een keertje mee met je lokale vrijwilligersgroep als ze op excursie of veldonderzoek gaan. Doe mee in een workshop of praat mee in een vergadering. Je krijgt een beter begrip van wat er van vrijwilligers gevraagd wordt en wie je lokale vrijwilligers zijn. Als ambtenaar verander je van een 'e-mailadres' naar een persoon die aanspreekbaar is.

02 Wees open en eerlijk

Heldere communicatie en vertrouwen zijn dé voorwaarden voor een langdurige samenwerking. Spreek uit wat je als gemeente wel én niet kunt waarmaken (of pas na lange (interne afstem-)tijd, of bij een verandering van de politieke wind). Verwachtingsmanagement aan het begin van de relatie voorkomt teleurstellingen in de toekomst.

03 Het is geven en nemen

Gemeenten hebben vrijwilligers nodig, en natuurorganisaties zijn slagvaardiger met hulp van de gemeente. Om BKN tot een succes te maken heb je elkaar nodig. Onderzoek wat je elkaar kan bieden, en hoe je elkaar kan helpen. Het werkt makkelijker als je toewerkt naar een gezamenlijk BKN-doel. Werk aan een langetermijnrelatie waarbij je ieders motivatie respecteert en elkaar tijd gunt en hulp biedt om de beste oplossing te vinden. Natuurorganisaties ontzorgen gemeenten in de samenwerking met vrijwilligers. Gemeenten hebben baat bij extra hulp voor het realiseren van hun BKN-ambities.

04 Het is vrijwillig, maar niet vrijblijvend

Een vrijwilliger ziet graag dat er iets gebeurt met zijn/haar verzamelde gegevens, of dat buiten de condities voor BKN verbeteren. Neem het werk van de vrijwilliger serieus. Geef het goede voorbeeld met gemeentelijke activiteiten die BKN bevorderen: als je wilt dat mensen hun tuin gaan vergroenen, start dan met het vergroenen van de openbare ruimte.

05 **Faciliteer!**

Iedereen vindt het vervelend om van het kastje naar de muur gestuurd te worden. Help vrijwilligers op weg in de gemeentelijke organisatie, wees aanspreekpunt en regel zoveel mogelijk zaken. Als een vrijwilliger wil vergaderen en honderden e-mails wil versturen, was hij/zij wel ambtenaar geworden. Een vrijwilliger wil in zijn/haar vrije tijd lekker buiten bezig zijn met BKN, maak dit zo makkelijk en leuk mogelijk.

06 **Vrijwilligers zijn deskundig**

In ieder geval weten ze wat er lokaal speelt. Meestal lopen ze vaker door een gebied dan de ambtenaar. Hierdoor weten ze beter wat hier aan natuur voorkomt. Ze hebben zicht op welke verstoring er regelmatig optreedt. De ecologische expertise van vrijwilligers varieert van beginner tot expert. Bepaal wat de ecologische kennis is van de vrijwilligers. Vrijwilligers leren graag meer over natuur. Deel je ecologische kennis om hun deskundigheid te vergroten, of bied een workshop of cursus aan, betaald door de gemeente.

07 **Aan de slag!**

Probeer zo snel mogelijk in uitvoering te gaan. Interne gemeentelijke afstemming duurt (voor een vrijwilliger) lang. Kijk welke deelprojectjes al snel in uitvoering kunnen om de motivering van de vrijwilligers erin te houden. Natuurlijk zonder dat je andere gemeentelijke ambities dwarsboomt.

08 **Vrijwilligerswerk is gezellig!**

Veel vrijwilligers doen mee (en blijven terugkomen) vanwege de gezelligheid. Maak het vrijwilligerswerk dus gezellig met koekjes, koffie, een kopje soep, borrels of een uitje/excursie naar een leuke plek. Laat ruimte voor pauzes, kletspraatjes en andere activiteiten die de groepsvorming ten goede komen.

09 **Waardeer!**

De waardering voor de inzet van de vrijwilligers kan je tonen met een bedankje (vogelkastje, boekenbon, etc.), met een bijeenkomst met een hapje en een drankje, of door het geven van een vrijwilligersvergoeding (aan de vereniging of aan de vrijwilliger). Denk ook aan 'grotere behoeftes' van groene vrijwilligersgroepen zoals huisvesting (een 'honk') en het bieden van een communicatieplatform voor nieuws en activiteiten. Geef vrijwilligers ook een plek op de podia die je als gemeente beklimt.

10 **Wees inclusief**

Communiceer over de activiteit op een manier die voor iedereen te begrijpen is. Zorg dat er voor ieder wat wils is: van simpele activiteiten die toegankelijk zijn voor veel mensen, tot monitoring waar kennis van soorten voor nodig is. Is er ecologische expertise noodzakelijk, zorg dan dat een beginner een opleiding kan volgen of kan meelopen met een expert of een deskundige vrijwilliger.

Zo start je een samenwerking met vrijwilligers

5 tips!

01 Leg contact met bestaande vrijwilligersgroepen

Vrijwilligersgroepen hebben graag contact met de gemeente om ervaringen, expertise en communicatiekanalen te delen. Voor de gemeente is het efficiënt om met een bestaande vrijwilligersgroep samen te werken; dat kost minder tijd en budget dan een nieuwe groep opstarten en 'levend houden'. Nodig dus alle groene vrijwilligersgroepen een keer (of meerdere keren) uit voor een rondetafelgesprek over Basiskwaliteit Natuur in jouw gemeente en hoe jullie hierin samen kunnen werken.

02 Begin klein

Start het eerste gesprek met een kleine vraag of begin een samenwerking met een klein en overzichtelijk project. Of versterk een lopend initiatief van een vrijwilligersgroep met wat extra hulp vanuit de gemeente. Een eerste succesvolle activiteit werkt motiverend voor zowel vrijwilligers als de gemeente. Je bouwt vertrouwen op en werkt toe naar steeds grotere activiteiten.

03 Logisch areaal

Denk na over een logisch gebied voor de samenwerking. Lokaal eigenaarschap maakt dat mensen zich verantwoordelijk voelen voor

hun eigen leefomgeving en zich daarvoor willen inspannen. Vrijwilligers komen niet altijd van de andere kant van de stad naar een activiteit. De ons-kent-ons-mentaliteit in een dorp is juist een voordeel bij het werven van vrijwilligers.

04 Denk vooraf na over een mogelijk vervolg

Door vooraf een idee te hebben over mogelijke vervolgacties, kan je bij de aanwezige vrijwilligers polsen of zij daar graag aan meedoen, of dat ze de activiteit anders zouden willen organiseren. Sta open voor hun ideeën en suggesties. Samenwerken met vrijwilligers is een co-creatie proces, waarbij gemeente en vrijwilligers samen zoeken naar een passend project met een gezamenlijk doel.

05 Begin gewoon!

Iedere gemeente en alle vrijwilligers zijn anders. Bedenk niet achter je bureau het perfecte plan, dat bestaat niet. Het ontstaat alleen maar als je begint, en daarna aanpast op wat je (iedere keer weer) leert. Dus doen – leren – beter doen!

Samen voor Basiskwaliteit Natuur

Basiskwaliteit Natuur is het minimale niveau dat onze leefomgeving nodig heeft om gezond te blijven voor mens én natuur. Het is een maatlat, maar vooral een beweging die overheden, inwoners, vrijwilligers en organisaties uitnodigt om samen te werken aan een omgeving waarin algemene planten- en diersoorten weer kunnen floreren. Door te werken aan goede inrichting, beheer en omgevingscondities versterken we zowel de natuur als de kwaliteit van de leefomgeving. Met de gids en tips in deze flyer helpen we gemeenten graag op weg.

Download
nu de
gratis gids

Deel je successen en lessen
met de wereld en met ons via
groenebondgenoten.nl/over-ons

Deze flyer is onderdeel van de gids 'Met vrijwilligers werken aan Basiskwaliteit Natuur in jouw gemeente', een uitgave van het kennistrace Basiskwaliteit Natuur 2024-2028 in samenwerking met Groene Bondgenoten. Het kennistrace versterkt de gezonde leefomgeving voor mens, plant én dier met rapporten, onderzoek, handleidingen, factsheets, websites en andere praktische hulpmiddelen. Deze zijn gebundeld in de BKN-Toolbox (www.samenvoorbiodiversiteit.nl/toolbox).